

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Caus XVII. Argumentum. Juspatronatus gentilitium lineale in ultimo de
linea non fit hæreditarium, obstante contraria lege foundationis; Et an
Beneficiatus, qui simul sit Patronus liberè resignando ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

ultimo de mafculis, aut agnatis fit hæreditarium, ficuti fit hæreditarium in ultimo de parentela, aut domo fi Juspatronatus fit refervatum pro eis de parentela, domo, cafata tantum; quia illa taxativa tantum non fiat ad limitandum Juspatronatus, fed folùm ad limitandas personas, juxta Lambertin. de jurepatronat. lib. 1. par. 2. q. 2. art. 4. n. 4. & feqq. & art. 6. n. 1. & feqq. Gratian. difcept. Ecclef. 218. n. 13. & bene Rot. decif. 581. n. 4. & feq. quam fequitur Præceptor meus difcept. Ecclef. 33. n. 5. & noviffimè in Granaten. Cappellania 27. Novembris 1713. §. Parum coram R. P. D. Falconerio.

3 Secundam limitationem patitur idem Confilium Ancharani in cafu quo Juspatronatus Gentilitium non comperet eis de fanguine, & familia titulo onerofò, nimirum ex Fundatione Conftitutione, aut dotatione, aut ex augmento dotis ufque ad medietatem veri valoris beneficii, fed folùm ex mero Privilegio post Concilium Tridentinum (Privilegium enim Juspatronatus concessum ante Concilium perfonis privatis fuit ab eo revocatum in feff. 25. capit. 9. ut dicam infra par. 5.) Si igitur Juspatronatus Gentilitium comperat eis de Familia ex mero Privilegio in ultimo de Familia non fit hæreditarium fed Ecclefia confequitur libertatem; Ratio eft, quia cum privilegia utpote odiofa fint restringenda, tantum capiunt, quantum loquuntur ad Text. in cap. Privilegium de reg. jur. in 6. Unde cum privilegium loquatur folùm de eis de fanguine, extendi non poteft ad eorum Hæredes extraneos Lambertin de jurepat. lib. 1. part. 2. quæft. 2. art. 6. num. 4. Et eft opinio Ciarlini lib. 2. contrav. 159. num. 13. & feqq. quam refert, & fequitur idem Præceptor meus dicta Difcept. Ecclef. 33. num. 9. & feqq.

4 Et ob hanc rationem videmus quod licet Juspatronatus Gentilitium, comperens eis de fanguine titulo onerofò transeat ad illegitimos, & naturales, aut ad legitimatos in defectum legitimorum, ut fuperiùs probavi Caf. X. tamen comperens eis de fanguine ex mero Privilegio deficientibus legitimis non tranfit ad illegitimos, nec ad legitimatos etiam autoritate Apostolica Gratian. difcept. Ecclef. 218. n. 11. & feq. Ciarlin. dicta Contr. 119. n. 18.

Pars II.

5 Quoad fecundum Dubium procedendum eft cum diftinctione. Aut caufa pia fubftituta fuit in Jurepatronatus per Vulgarem, id eft inftituta fuit in Jurepatronatus in cafu, quo non extarent illi de fanguine, & familia, & in hoc cafu Juspatronatus Gentilitium in ultimo de Familia fit hæreditarium, & non tranfit ad caufam piam; quia illis de fanguine existentibus, & femel admiffis, expiravit, & caducata dicitur fubftitutio caufæ piæ juxta naturam Vulgaris, quæ expirat per existentiam primi vocati ad Text. in l. 5. C. de Impuberum, & aliis fubftitutionibus. Rot. in Valentina jurispatronatus 26. Junii 1715. §. Nec dubitari coram R. P. D. Falconerio.

6 Aut fuit fubftituta per Fideicommissariam, feu fuit gravatus ultimus de fanguine reftituere Juspatronatus caufæ piæ, & tunc aut fuit fubftituta per Fideicommissariam abfolutè & Juspatronatus in ultimo de fanguine non fit hæreditarium, fed tranfit ad caufam, & hæc in eo fuccedere debet juxta Rot. in Romana jurispatronatus 7. Junii 1705. §. Ex lectura coram Reverendiffimo Moline Decano, & alios, quos refert eadem Rota in dicta Valentina jurispatronatus 26. Junii 1715. §. Ratio coram R. P. D. Falconerio. Aut fubftituta fuit conditionatè E. G. fubftitutum fuit Monafterium Regularium cafu, quo in eorum Ecclefia erigeretur Cappellania, aut fub alia conditione, & tunc aut conditio eft purificata, & non fit hæreditarium in ultimo de fanguine, aut conditio non eft purificata, vel fubftitutio Caufæ piæ fuit per Codicillos adempta à Fundatore, & Juspatronatus in ultimo de fanguine fit hæreditarium, & non tranfit ad Caufam piam, ut refolutum fuit à Sac. Rota in Mediolanen. jurispatronatus 21. Februar. 1707. §. Animadvertentebant coram Eño Scotto.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus Gentilitium Lineale in ultimo de Linea non fit hæreditarium, obftante contraria Lege Foundationis. Et an Beneficiatus, qui fimul fit Patronus, liberè resignando Beneficium, poffit ad illud præfentare?

SUMMARIUM.

1. *Jurispatronatus Lineale in ultimo de linea fit hereditarium, secus obstante Lege Fundationis Num. 5.*
2. *Jurispatronatus quando possit esse, & quando non pro parte Gentilitium, & pro parte hereditarium; Et num. 3.*
4. *In jurepatronatus familiari non consideratur distinctio linearum, & quotarum.*
6. *De natura jurispatronatus familiaris est, ut defecta una linea, consolidetur in altera.*
7. *Beneficiatus, qui simul sit Patronus resignando Beneficium, potest ad illud presentare.*
8. *Quod Beneficiatus non possit sibi eligere Successorem, quo sensu procedat?*

CASUS XVII.

Quidam fundavit, & crexit auctoritate Ordinarii Beneficium reservando Jurispatronatus activum favore Titii, & Caji de familia A. eorumque Filiorum in infinitum, & decedentibus Titio, & Cajo sine Filiis, substituit Sempronium, ejusque Filios de eadem Familia in infinitum ac voluit, quod pro ea vice Rector dicti Beneficii esset Franciscus Frater predictorum de Familia A. qui cupiens resignare Beneficium liberè in manibus Ordinarii, & simul presentare ad illud quemdam Clericum pretendit ad se spectare Jurispatronatus, non obstante, quod existant Filii Sempronii substituti, eo sub fundamento quod defunctis Titio, & Cajo de Familia A. supradictis absque Filiis, isti instituerunt eum Hæredem Universalem, & sic cum hæreditate ad ipsum transiverit Jurispatronatus.

Quæritur proinde in hoc casu Primo, An hujusmodi Jurispatronatus spectet ad Franciscum Rectorem Beneficii, & quatenus affirmative.

Secundò, An resignando Beneficium liberè in manibus Ordinarii, possit ad illud validè presentare.

Et prima facie primum dubium affirmative resolvendum videtur. Agitur enim de Jurepatronatus gentilitio, lineali reservato nempe pro Titio, Cajo, & Sempronio, eorumque Filiis in infinitum. Unde deficiente linea Titii, & Caji, & instituto ab eis Hærede Francisco Recto-

re Beneficii ad hunc pro duabus vocibus spectare dicitur Jurispatronatus, cum de natura Jurepatronatus linealis sit, quod in qualibet linea fiat hereditarium, & transmissibile etiam ad Hæredes extraneos juxta theoricas firmatas per *Car. de Luc. de jurep. disc. 35. n. 5.* & per *Rot. in Nolana Beneficii 4. Jun. 1685. S. Omisso & 1. Aprilis 1680. S. Nullam coram h. m. Rondanino, & in Balneoregien. Beneficii 21. Janua. 1707. S. Nec refert coram R. P. D. Kaunitz, & in Romana Capell., S. Nicolai 28. Junii 1709. S. Evanida coram R. P. D. Ansaldo, & in Imolen. jurispatronatus 27. Januarii 1710. S. Final. coram R. P. D. Lancetta, & in Alexanen. Beneficii 11. Decembris 1711. S. Nulla cum seqq. coram R. P. D. Aldrovando, & in Nolana Beneficii 23. Febr. 1714. S. Final. coram R. P. D. Crispo.*

Non obstat, quod adsint Filii Sempronii, & sic superstit hujus linea, in qua proinde deficientibus lineis Titii, & Caji consolidatum dicitur totum Jurispatronatus, & nullatenus pro duabus vocibus transmissum ad præfatum Rectorem Beneficii titulo Hæreditario, cum Jurispatronatus non possit esse pro parte Gentilitium, & pro parte Hæreditarium, resistente regula, quod una, & eadem res non debeat diverso Jure censi *Roc. disput. jur. select. capit. 193. numer. 13. Rota decis. 102. num. 4. coram Cerro*; Quoniam hujusmodi repugnantia, quod Jurispatronatus sit pro parte Gentilitium, & pro parte Hæreditarium, consideratur tantummodo in Jurepatronatus Gentilitio familiari reservato pro una Familia, Domo, seu Casata, secus in Jurepatronatus Gentilitio lineali diversis lineis relicto, quæ tot corpora distincta constituunt, quot sunt Lineæ, eo enim in casu non implicat quin ultimus de una Linea suam vocem transmittat ad suos Hæredes, & altera penes aliam lineam superstitem remaneat, & sic partim Hæreditarium, & partim Gentilitium efficiatur, ut in terminis firmavit *Rot. decis. 446. num. 10. coram Royas, & decis. 90. sub num. 16. coram Benincasa, & decis. 667. num. 13., & 14. part. 18. tom. 2. rec. & firmavit D. Meus Pitonius Discept. Eccles. 33. num. 2. Rot. in Imolen. Beneficii 27. Januarii 1710. S. Final. coram Lancetta.*

His tamen non obstantibus contrarium verius

verius de jure cenſeo, nempe hujusmodi Juspatronatus nullatenus ſpectare ad præſatum Rectorem Beneficii: Licet enim vera ſit ſupradicta theorica, quòd Juspatronatus gentilitium lineale poſſit eſſe pro parte hæreditarium, & pro parte gentilitium, ſecus Juspatronatus gentilitium familiare, ea ratione, quia in Jurepatronatus gentilitio lineali ab initio pluribus reſervato, conſideratur diviſio, & diſtinctio linearum, & quotarum, ſeu ratarum, quæ non conſideratur in Jurepatronatus familiari, reſervato pro domo, & familia per modum unius corporis, ut notat *Card. de Luc. de jurepat. diſc. 54. n. 5. & ſeq. Rot. in Balneoregien. Beneficii 21. Januar. 1707. S. Nec reſert coram R. P. D. Kaunitz, & in Alexanen. Beneficii 11. Decembris 1711. S. Agnoverunt, coram R. P. D. Aldrovando.*

5 Tamen hujusmodi theorica, ſeu regula limitatur, quando adeſt contraria lex foundationis tacite, vel expreſſe, prohibentis Juspatronatus fieri hæreditarium in ultimo uniuſcujuſque lineæ, una ex eis ſuperſtite, *Lambertin. de jurepatronat. lib. 1. par. 2. q. 2. art. 2. num. 2.* In caſu præſenti Fundator non ſolum reſervavit Juspatronatus pro Titio, Cajo, & Sempronio, eorumque filiis, ſed prævidendo caſum defectus Titii, & Caji abſque liberis ulterius progreſſus fuit, eis ſubſtituendo Sempronium, ejuſque filios in infinitum, ita ut noluit fieri hæreditarium in ultimo de unaquaque linea Titii, & Caji, ſed conſervare voluit totum Gentilitium, donec ſuperſit linea Sempronii: Quapropter hujusmodi Juspatronatus etiamſi ſit in re, & ſubſtantia Gentilitium lineale, tamen quoad effectum juris ex præcipua Fundatoris diſpoſitione, eſt familiare, cujus natura eſt, ut defecta una linea eorum conſolidetur in altera, & in ultimo ſuperſtite de familia, juxta firmata per *Rot. deciſ. 217. num. 18. coram Bichio, & deciſ. 200. num. 4. & ſeq. par. 6. rec. & in Bononien. Beneficiorum 29. Januar. 1692. S. Et jure quidem coram bo. me. Urſino, & in Firmana jurepatronatus 21. Aprilis 1704. S. finali coram bo. me. Muto, & in Aſten. Beneficii 25. Junii 1708. S. In nibilo, coram R. P. D. Falconerio.* Unde præſatus Rector Beneficii, etſi ſit inſtitutus hæres à Titio, & Cajo defunctis abſque filiis, non proinde ad eum titulo hæreditariæ ſuc-

ceſſionis tranſitum fecit Juspatronatus, ſed conſolidatum remanſit totum in linea Sempronii, ad quam ſpectabit præſentare, caſu quo idem Rector voluerit liberè reſignare Beneficium in manibus Ordinarii.

Quoad ſecundum Dubium: Admiſſo, quòd ſupradictus Rector ſit Patronus, & quòd ad eum ſpectet Juspatronatus pro duabus vocibus; videtur, quòd reſignando Beneficium liberè in manibus Ordinarii, non poſſit ad illud præſentare, quia Beneficiatus non poteſt ſibi eligere, & deſignare ſucceſſorem, ut patet in Epifcopo, & Papa, quibus prohibitum eſt eligere ſibi ſucceſſorem, *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 6. art. 21. num. 2. & ſeq.* ſed tamen contrarium verius de jure cenſeo.

7 Etenim Rector Beneficii, qui ſimul ſit Patronus, eo ipſo, quòd reſignat Beneficium liberè in manibus Ordinarii, illud dicitur per ſimplicem reſignationem vacare. Stante autem vacatione Beneficii Patronus habet liberam facultatem præſentandi, etiamſi ſit Rector Beneficii, ad *Text. in cap. Decernimus 16. q. 7., & diximus ſupra prima parte Can. V. & in terminis firmavit Barboſ. in Collect. 650. verb. Reſignans, Reſignatio.*

8 Nihil obſtante, quòd Beneficiatus non poſſit ſibi eligere ſucceſſorem; quia hoc procedit ſtante Beneficio pleno, ut evitetur votum captandæ mortis, ad *Text. in cap. ſu. de conceſſ. præben.*, & quando Beneficiatus non eſt ſimul Patronus; quia tunc nec ſolus, nec cum conſenſu Epifcopi poteſt ſibi eligere ſucceſſorem; cum hoc tenderet in præjudicium Patroni, *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 6. art. 21. n. 1. & ſeqq.* ſecus quando Beneficium per ſimplicem reſignationem vacat, & Beneficiatus habet qualitatem Patroni, ita ut ad ipſum ſpectet Juspatronatus, tunc enim non eſt, cur vacante Beneficio non poſſit præſentare.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus reſervatum à Fundatore pro hæredibus, ac ſucceſſoribus alicujus ex affectione, & obligatione erga Familiam, aut Domum illius eſt Mixtum, concurrentibus præſertim præſentationibus factis uti hæredes, & de familia.